(२६) व्याजस्तुतिः । निन्दया स्तुतेर्गम्यत्वे–'स्तनयुग–' । स्तुत्या निन्दाया गम्यत्वे–'व्याजस्तुतिः–' ॥

व्याजनिन्दा (छा. ५७७ पृ.) ॥

(२७) पर्यायोक्तम् । उदा०—'स्पृष्टास्ता–' ।

(२८) अर्थान्तरन्यासः । एषोऽष्टधा । साधर्म्ये विशेषेण सामान्यसमर्थने–'बृहत्सहायः–' । सामान्येन विशेषस्य समर्थने–'यावदर्थ्य–' । कारणेन कार्यस्य समर्थने–'पृथिवस्थिरा–' । कार्येण कारणस्य समर्थने–'सहसा विदधीत' । वैधर्म्ये तु सामान्येन विशेषस्य समर्थने–'इत्थ—' ।

विकस्वरः ।
प्रौढोक्तिः ।
संभावना ।
मिथ्याध्यवसितिः ।
ललितम् ।
प्रहर्षणम् ।
विषादनम् ।
उल्लासः ।
अवज्ञा ।
अनुज्ञा ।
लेशः ।
मुद्रा ।
रत्नावली ।

} एतेषां विकस्वरादिरत्नावल्यन्तानां त्रयोदशानामलंकाराणां लक्षणोदाहरणादि छायायां द्रष्टव्यम् (५७९ पृ.) ॥

(२९) काव्यलिङ्गम् । तत्र, वाक्यार्थता—'यत्त्वन्नेत्र–' । पदार्थता—'त्वद्वाजि–' ॥

(३०) अनुमानम् । उदा०—'जानीमहेऽस्याः–' ॥

(३१) हेतुः । उदा०—'तारुण्यस्य–' ॥

(३२) अनुकूलम् । उदा०—'कुपितासि–' ॥

(३३) आक्षेपः । एष चतुर्विधः । तत्र वक्ष्यमाणविषये सामान्यतः सूचितस्य निषेधः–'स्मरशर–' । अंशोक्तावंशान्तरस्य निषेधः–'तव विरहे–' । उक्तविषये वस्तुस्वरूपस्य निषेधः–'बालम–' । वस्तुकथनस्य निषेधः—'विरहे तव—' । एवं निषेधाभावविध्याभासोऽपि—'गच्छ गच्छसि–' ॥

(३४) विभावना । इयं द्विविधा । तत्र उक्तनिमित्ता—'अनायास—' इति । 'वपुर्भाति मृगीदृशः' इत्येवं चतुर्थचरणे अनुक्तनिमित्ता । अत्र विशेषः कुवलयानन्दे (छा. ५८९ पृ.) ॥

(३५) विशेषोक्तिः । विभावनेव द्विविधा । उदा०—'धनिनोऽपि–' ॥ (छा. ५८९ पृ.) असंभवः ॥

(३६) विरोधः । अयं दशधा । तत्र जातेर्जात्यादिचतुर्भिर्विरोधः–'तव विरहे–' । गुणस्य गुणेन–'संतत–' । गुणस्य क्रियया–'अजस्य–' । गुणस्य द्रव्येण–'वल्लभो–' ।